

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82849,Greniewski-Grynhzant-do-1922-Henryk-Feliks.html>
2022-09-30, 08:15

Greniewski (Grynhzant do 1922) Henryk Feliks

GRENIEWSKI (Grynhzant do 1922) Henryk Feliks (11 X 1903, Warszawa – 23 IV 1972, Pekin), matematyk, logik, cybernetyk, uczeń L. Chwistka; syn Jerzego i Natalii z domu Reynel (pisarka o ps. lit. Alicja Szamota, posłanka na Sejm II RP, założycielka Warszawskiego Klubu Społeczno-Politycznego).

G. ukończył gimnazjum im. gen. Chrzanowskiego w Warszawie (dziś XVIII Liceum Ogólnokształcące im. Jana Zamoyskiego). Studia matematyczne rozpoczął na UW, a kontynuował na UJ, gdzie uzyskał stopień magistra. 24 XI 1926 na podstawie pracy *Przyczynek do podstaw logicznych mechaniki* uzyskał stopień doktora (promotorem był S. Zaremba). Pracował również nad doktoratem z logiki pod kierunkiem W. Wilkosza. Efektem współpracy było opracowanie *Próba dedukcyjnej teorii przyczynowości*. Poza specjalizacją w zakresie filozofii ścisłej (a *de facto* logiki matematycznej), uzyskał też drugą specjalność z matematyki finansowej i ubezpieczeniowej.

Po doktoracie pracował aż do wybuchu wojny jako aktuariusz i rzeczoznawca (Prudential SA, Zakład Ubezpieczeń Społecznych). Był również aktywnym członkiem stowarzyszenia Gospodarka Narodowa i często pisał artykuły do wydawanego przez nie czasopisma „Gospodarka Narodowa”. Należał do PPS, a w czasie wojny działał w niepodległościowej organizacji konspiracyjnej tej partii – Organizacji Socjalistyczno-Niepodległościowej „Wolność” (członek Komitetu Głównego). Kiedy w 1941 grupa w większości przeszła do Polskiej Partii Socjalistycznej Wolność-Równość-Niepodległość (PPS-WRN), G. został szefem biura szyfrów tej partii. W czasie przygotowań do powstania warszawskiego był poważnie ranny i w szpitalu spędził kilka

miesiące. Po wojnie włączył się w pracę nowego rządu jako członek PPS (Ministerstwo Skarbu, Centralny Urząd Planowania). Od 1946 prowadził wykłady na kilku uczelniach: Uniw. Łódzki, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Warszawie i UW. Następnie (1948) został członkiem zespołu uczonych nauk ścisłych i technicznych powołanych przy ministrze obrony narodowej, który miał rozpocząć pracę nad budową maszyn matematycznych (komputerów). 23 XII 1948 sześć osób (w tym G., K. Kuratowski i A. Mostowski) inicjowało powołanie przy świeżo powstałym Państwowym Instytucie Matematycznym (PIM) w Warszawie Grupy Aparatów Matematycznych (GAM), której kierownikiem (od 1949) został G. Jest to symboliczna data narodzin polskiej informatyki. W 1957 G. uzyskał stopień doktora nauk (odpowiednik habilitacji), a rok później nadano mu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego. Poza zatrudnieniem w PIM pracował w 1951–58 w WSP w Warszawie, od 1958 na UW (wydz. ekonomii politycznej), gdzie kilkakrotnie pełnił funkcję dziekana, a w 1958–68 był kierownikiem Katedry Ekonometrii, oraz w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN (kierownik Zakładu Cybernetyki, w 1958–61 prowadził seminarium z podstaw cybernetyki).

Kiedy w 1953 wyszedł pierwszy numer „Studia Logica” (red. nacz. Kazimierz Ajdukiewicz), G. został, obok T. Kotarbińskiego, A. Mostowskiego i Romana Suszki, członkiem jego komitetu redakcyjnego.

21 V 1962 zostało powołane, z inicjatywy G., Polskie Tow. Cybernetyczne. Prezesem został Oskar Lange, a G. pierwszym sekretarzem. Był też członkiem Polskiego Tow. Matematycznego (PTM, członek zarządu) oraz Międzynarodowego Tow. Ekonometrycznego. G. wychował całe pokolenie informatyków, z których najważniejszym jest Zdzisław Pawlak (jako filar polskiej informatyki). G. był jego promotorem, a sam Pawlak wypromował kilkunastu kolejnych. Pawlak jest znany jako twórca teorii zbiorów przybliżonych, formalnego modelu maszyny liczącej zwanej „maszyną Pawlaka” oraz modelu matematycznego kodów genetycznych DNA.

G. jest autorem znaczących prac z logiki i cybernetyki.

Napisał kilka książek i kilkanaście ważnych prac naukowych. Duże znaczenie i rozgłos uzyskała książka *Elementy cybernetyki sposobem niematematycznym wyłożone* (1959, była tłumaczona na języki obce). Również znaczące są: *Elementy logiki formalnej* (1955) oraz *Elementy logiki indukcji* (1955) czy *Cybernetyka niematematyczna* (1969). Był bardzo zaangażowany w popularyzowanie cybernetyki: napisał książkę *Sprawy wszystkie i jeszcze inne. O logice i cybernetyce* (1970), a wraz z M. Kempistym *Cybernetyka z lotu ptaka* (1959).

G. należy do dziedzictwa i kontynuatorów szkoły lwowsko-warszawskiej oraz polskiej szkoły logicznej (jest jedynym ze znaczących uczniów L. Chwistka, którzy przeżyli wojnę). G. ma ważny wkład w rozwój ekonomii cybernetycznej (na skalę światową) oraz polskiej informatyki. Jest twórcą teorii układów względnie odosobnionych. Interesował się praktycznym wykorzystaniem nauki, w szczególności logiki i jej związków z techniką. Pragnął rozwijać cybernetykę jako w pełni samodzielna i teoretyczną naukę. G. w podręczniku z logiki (1955) wykorzystywał schematy obwodów elektrycznych (jako pierwszy) do przedstawienia dwuwartościowego rachunku zdań. Rozpoczął również badania nad uogólnieniem takich obwodów dla logik wielowartościowych. Badał również możliwość zastosowania logiki i cybernetyki do psychologii introspekcyjnej. Uważał, że uczonej nie może oddzielać nauki od wartości humanistycznych i moralnych, gdyż bezrefleksyjny w tym zakresie jej rozwój może prowadzić do destrukcji cywilizacji.

Zmarł nagle podczas pobytu na konferencji naukowej w Pekinie.

SBMP (W. Piotrowski); Duda.

K. Trzęsicki: *Greniewski Henryk (1903–1972, [w:] Encyklopedia filozofii polskiej, Lublin 2011, t. I; Zdzisław Ignacy Pawlak (1926–2006), [w:] file:///C:/Users/user/Downloads/Pawlak_Zdzislaw_Ignacy.pdf; https://bs.sejm.gov.pl/F?func=find-b&request=000000494&fi*

nd_code=SYS&local_base=ARS10; Archiwum UW: akta
osobowe, sygn. RP 11 957

Wiesław Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)